

Carl Pettersson

*Kallas Vargen av medfångarna.
Föddes 1806 i Tvings socken i Blekinge län.
Arbetade som dräng och är ogift.*

Bakgrund

Carl Pettersson begår sin första stöld 1835 och straffas med fängelse i 12 dagar på vatten och bröd samt uppenbar kyrkoplikt¹. Följande år det dags för nästa stöld och då blir straffet 15 par spö och uppenbar kyrkoplikt. Detta år blir han som försvarslös², intagen på Karlskrona fästning. Följande år rymmer han från fästningen och när han begår sin tredje stöld ertappas han och döms till 10 par spö, kyrkoplikt och tre år på Landskrona fästning. Han blir frigiven 1841, men redan följande år står han inför skranket igen. För fjärde resans stöld blir det 40 par spö, kyrkoplikt och livstids straffarbete på fästning.

Nya Älvsborgs fästning blir hans vistelseort i ungefär ett år innan han 1843 förs över till Carlstens fästning.

Bestraffningar i fängelset

Nya Älvsborg

1842 14 dagars handbojor för fylleri och övervåld mot slottsknekten.

Carlsten

1843 Fotbojor och armfängsel för rymningsförsök under fortifikationsarbete.

1843 Mörk cell i sex dagar för fylleri.

1844 35 prygel två dagar i rad för otidligheter mot betäckning.

1845 Mörk cell sex dagar för fylleri.

¹ Brottslingen måste i samband med gudstjänsten offentligt bekänna sin ånger och mottaga avlösningen på en särskild botpall i kyrkan. Pallen hade många namn i folkmun: "skampall", "horpall" eller "pliktpall". Plikten ålades av världsliga domstolar i samband med den övriga straffmätningen.

² Den som inte ägde laga försvar, det vill säga inkomster eller förmögenhet till sin försörjning, var tvungen att utföra allmänt arbete på exempelvis fästning.

1845 Mörk cell sex dagar för undandöljande av en spik under kapotten (slängkappan) på arbetet.

1846 Mörk cell sex dagar för vanvördnad mot konduktör (förman) Pettersson.

1847 Mörk cell åtta dagar för tillgrepp av slägga.

1847 Mörk cell åtta dagar för fylleri och otidligheter mot betäckning.

1847 Mörk cell åtta dagar för tillgrepp av plankor.

1853 Mörk cell sex dagar för fylleri.

Vem är han?

Hade det inte varit för den där ödesdigra kvällen då Carl verkligen behövde de där småslantarna han stal av husbond hade tillvaron säkerligen sett annorlunda ut. Han

skulle bjuda ut en piga men hade supit upp sina egna pengar och husbonds börs låg ju där, helt öppet.

Nåväl, 12 dagar i fängelse gick att uthärda men inte känslan av att misslyckas, nästa år var det dags för nästa stöld och sedan nästa och nästa och så vidare...

Nu sitter Carl livstid på Carlstens fästning och hoppet rinner ur honom, droppe för droppe. Han har under åren blivit en mästertjuv och lyckats smussla undan både det ena och det andra helt obemärkt. Tyvärr har han blivit ertappad för andra brott vilket gör hans benådning i det närmaste omöjlig.

Carl har börjat leva för att stjäla och missar inte ett tillfälle att smyga ned ett föremål, hur ringa det än kan tyckas, i sina vadmalsbyxors fickor. Han lever för stöld men har lärt sig att inte vara dumdristig. Ingen får upptäcka honom, det vore ett steg tillbaka.

Carl är en tyst och vakande man vilket kanske är förklaringen till att han fått smeknamnet "Vargen". När brännvinet slinker ned blir han dock en annan och berättar vitt och brett om saker han varit med om och tar gärna i lite extra. Ibland

händer det till och med att han ljuger för att få uppmärksamhet.

Varje steg Carl tar, när han är nykter, övervägs noga och han anser att han har järnkoll.

Kamraterna

Man överlever inte på fästning utan kompanjoner och kamrater. Gubbarna på logementet visar alla förståelse för varandra även om vissa dispyter ibland uppstår. Med tre av logementskamraterna har Carl utvecklat ett djupare förhållande och de fyra hänger ihop i vått och torrt. Dessa är Petter Björk, Johan Jacob "Hunden" Wetterström och Carl Pehrsson.

Petter är ledartypen - intelligent, lagom upprorisk men inte överilad. Hunden är en stark och stöddig rackare som inte viker en tum från sina övertygelser och infall. Carl Pehrsson försökte nyligen hänga sig och har varit konstig ända sen dess men han förblir en man att ha vid sin sida.

Carl smälter bra in bland de övriga tre som har överseende med hans dåliga ölsinne och överdrivna historier och han är beredd att utstå mycket för deras skull.

Carl Pehrsson

Född 22 oktober 1818 i Hjulstads by, Hardems socken.

Arbetade som dräng.

Bakgrund

Carl Pehrsson står inför domstol första gången 1837, då han döms för stöld till 40 par spö. Året efter grips han för andra resan stöld och får samma straff. Nu sätts han också in på Örebro slott så som försvarslös¹ och frigges inte förrän efter fyra år. 1843 döms han för tredje resan stöld till tre par spö samt tre års fängelse i Malmö, varifrån han frigges 1846. Nästa år begår han fjärde resan stöld kombinerat med slagsmål och detta renderar honom 40 par spö och livstids fästning.

Han anländer till Carlstens fästning 1847 för att börja avtjäna sitt straff.

Bestraffningar i fängelset

Carlsten

1848 40 prygel för tillgrepp av spik vid fortifikationsarbete, samt hot mot betäckning.

1850 14 dagar på vatten och bröd för slottsknektens överfallande.

1853 25 prygel för försök att avhända sig livet genom hängning, olovligt innehåll av skrivmateriel samt otidigt skrivande.

Vem är han?

Carl är en olycklig man. Varför kunde han inte hålla fingrarna i styr den där första gången han stal? Hans liv var förstört ögonblicket han ertappades. Ja, det var ju bara att fortsätta i samma bana - stöld efter stöld och snart livstid på fästning.

Efter samtalen med fästningsprästen efter incidenten då han överföll slottsknekten 1850 började Carls liv förändras. Guds ord kom till honom och

han trodde att en frälsning var nära. Men ack så han bedrog sig...

Det blev ingen frälsning för Carl, han började istället drömma drömmar om demoner och fallna änglar. De talade till honom på ett språk som bara de och han förstod. Carl lade ihop två och två och insåg att Gud fanns, precis som fängelseprästen övertygat honom om, men Carl hörde inte till honom - han var Satans tillhörighet, en bricka i ett evigt spel mellan gott och ont. Carl fann sig i sin roll och började skriva i smyg, allt på demonernas inrådan, på något som skulle bli en negativ bibel. Den bestod av lika delar rotvälska (helvetets tungomål) och lika delar knagglig svenska.

En natt talade mörkrets furste direkt till honom och sa att de båda skulle förenas.

¹ Den som inte ägde laga försvar, det vill säga inkomster eller förmögenhet till sin försörjning, var tvungen att utföra allmänt arbete på exempelvis fästning.

Carl tog det bokstavligt och hängde sig därför. Tyvärr var det dålig kvalitet på repet han smusslat undan och han föll istället till golvet och stukade foten. Hade Satan ljugit för honom? Skulle de inte förenas?

Carls liv tog ännu en tragisk vändning efter självmördarförsöket och hans inre nedstämdhet blev större än vanligt. Innan hade han inte visat något utåt, varken av sin depression eller av sin pakt med mörkret, men nu går det inte att undvika längre. Carl försöker, så gott det nu går, delta i det sociala livet i logementet men deppigheten lyser igenom. Han har börjat tro att demonerna bara var vanliga mardrömmar men kan ibland inte låta bli att öppet tala med dem, eller ropa deras namn. Så fort han blir varse att någon är i närheten hejdar han sig dock. Han vill ju inte verka galen.

Kamraterna

Man överlever inte på fästning utan kompanjoner och kamrater. Gubbarna på logementet visar alla förståelse för varandra även om vissa dispyter ibland uppstår. Med tre av logementskamraterna har Carl utvecklat ett djupare förhållande och de fyra hänger ihop i vått och torrt. Dessa är Petter Björk, Carl "Vargen" Pettersson och Johan Jacob "Hunden" Wetterström.

Petter är ledartypen - intelligent, lagom upprorisk men inte överilad. Vargen är lite tystlåten (när han inte dricker) men en god kamrat. Hunden är en stark och stöddig rackare som inte viker en tum från sina övertygelser och infall.

Carl gör sitt bästa för sina kamrater men ibland orkar han inte utan sluter sig i sig själv. De borde märka att något är fel men vill nog inte fråga. Tur det.

Petter Björk

Född 28 februari 1818 i Uddevalla.

Står antecknad som hemmansägare. Ogift.

Bakgrund

Döms 1836 för stöld till 26 par spö. Följande år får han 36 par spö för samma brott och 1839 döms han för tredje resan stöld till 35 par spö och livstids straffarbete på fästning.

Han anländer till Nya Älvsborg den 14 januari 1840 men sänds redan den 9 juli samma år vidare till Carlstens fästning i Marstrand.

Bestraffningar i fängelset

Carlsten

1841 Rymmer under vattenhämtning vid Kungsporten.

1842 Återkommer från länshäktet i Göteborg efter att 13 januari fått 40 par spö och uppenbar kyrkoplikt¹.

1842 Sex dygn mörk cell för fylleri.

1844 Rymt under renhållningsarbete vid garnisonssjukhuset, samma dag ertappad och insatt i mörka skrubben.

1844 Fängslad med järnklädning och förflyttas till valvet nr 6.

1844 Mistat järnklädning, fått halsok.

1844 Till Kungälv för rannsaking, hade viljat värja sig med skotts avlossande. Sju dygn med vatten och bröd.

1844 Järnklädning för det han ingått i staden till skeppare Carlsson och för osanna uppgifter.

1845 Mistat järnklädning, fått halsok.

1849 Halsok för stöld av järnkruka.

Vem är han?

Det tog inte lång tid på fästning för Petter att förstå att det var något som var fel. Han hade försökt förtjäna sin brödföda och då inte det gick blev han vid några få tillfällen tvungen att stjäla för att klara sig. Och för det blev han inspärrad. För att han försökte överleva! Vill nu Sverige ha honom inlåst med en massa andra ogärningsmän skall de minsann få bita i det sura äpplet. Petter Björk, den gamle hemmansägaren, skall med egna händer, egen list och egen drivkraft se till att det blir en besvärlig historia att hålla honom inlåst till den dag då han slår på stort och rymmer.

Än så länge har det gått bra - han har ställt till med oreda genom att rymma två gånger och utfört en hel del andra illdåd

¹ Brottsslingen måste i samband med gudstjänsten offentligt bekänna sin ånger och mottaga avlösningen på en särskild botpall i kyrkan. Pallen hade många namn i folkmun: "skampall", "horpall" eller "pliktpall". Plikten ålades av världsliga domstolar i samband med den övriga straffmätningen.

under sin vistelse på Carlsten och fler förseelser skall det bli. Det finns dessutom flera ogärningar han lyckats dölja och inte blivit straffad för. På senare år har han dock blivit försiktigare - tiderna i järnklädning, halsok och mörk cell har (även om Petter är sen att erkänna det) satt sina spår och minnena av dem värker. Detta har skapat ett allt starkare hat mot fästningsväsendet och dess anställda.

Även om han kan försvara sig själv i ett handgemäng är Petter ingen våldsman - han föredrar lömska illdåd (eller "listiga bravader" som han själv skulle sagt). Dagen då Petter skall få säcken ur vagnen och rymma, en gång för alla, närmar sig och han väntar ivrigt. De förbannade vakterna kommer att få söka efter honom i en evighet.

Kamraterna

Man överlever inte på fästning utan kompanjoner och kamrater. Gubbarna på

logementet visar alla förståelse för varandra även om vissa dispyter ibland uppstår. Med tre av logementskamraterna har Petter utvecklat ett djupare förhållande och de fyra hänger ihop i vått och torrt. Dessa är Carl "Vargen" Pettersson, Johan Jacob "Hunden" Wetterström och Carl Pehrsson.

Vargen är lite tystlåten (när han inte dricker) men en god kamrat. Hunden är en stark och stöddig rackare som inte viker en tum från sina övertygelser och infall. Carl Pehrsson försökte nyligen hänga sig och har varit konstig ända sen dess men han förblir en man att ha vid sin sida.

Petter har blivit något av en ledare för gänget och har ett visst inflytande över de andra. Han utnyttjar dock inte situationen utan försöker istället göra något positivt. Han är alltid den som lugnar de andra i besvärliga lägen vilket antagligen är huvudorsaken till hans förtroende.

Johan Jacob Wetterström

Kallades Hunden av medfångarna.

Född 1816 i Göteborg.

Lösdrivare. Ogift.

Bakgrund

Endast 14 år gammal hamnar Johan Jacob Wetterström inför domstol och döms till 12 dagars fängelse på vatten och bröd.

1832 döms han för den andra resan stöld till 28 dagars fängelse på vatten och bröd. Som försvarslös¹ sätts han nu på Långholmen. Först när han är 25 år, efter nio års fängelse, blir han frigiven. Samma år, 1841, blir han åter insatt som försvarslös på Långholmen, förflyttas 1843 till kronoarbeitskompaniet på Rindö och frigives slutligen 1846. Då har han suttit i fängelse från det att han var 16 år till det att han fyllt 30 år, hans enda brott var att han var fattig.

Efter knappt ett år i frihet döms han 1847 för sin tredje stöld till 40 par spö och livstids straffarbete på fästning.

Han börjar avtjäna sitt livstidsstraff på Carlstens fästning 1848.

Bestraffningar i fängelset

Carlsten

1848 Åtta dygn ljus cell för sturskhet mot vaktbefälhavaren.

1849 30 prygel och 34 dygn cell för rymning.

1851 En månads halsok för stöld.

1851 Belagd med handbojor och femtio prygel för knivskärning av vaktmästaren.

1851 Insatt ett år och fyra månader i cell för nämnda knivskärning.

1852 Åtta dagars minskad brödranson för bedrägeri under arbetet.

¹ Den som inte ägde laga försvar, det vill säga inkomster eller förmögenhet till sin försörjning, var tvungen att utföra allmänt arbete på exempelvis fästning.

Vem är han?

Johan känner inte till någon annan värld än brottets. Han var åtta år första gången han utförde en stöld och fjorton första gången han ertappades för en. Han kan inte komma ihåg att han någonsin har haft några föräldrar och har alltid fått klara sig själv - något som gjort honom till en överlevare. Hela sitt liv har han slussats mellan spöstraff, tillfälliga och fängelsevistelser samt fästningsliv. Nu är han inne på livstid och tänker göra det bästa av en eländig situation.

Han är stark som en björn, Johan, och påstridig som en uppretad grävling. Varför har han då fått öknamnet "Hunden"? Det spelar ingen roll, Johan vet vad han går för och det skall ingen som går i hans väg

undgå. Sätter sig någon av personalen på fästningen upp mot honom råkar de illa ut och Johan är beredd att se till att det blir så till varje pris. Stig åt sidan när Johan Jacob Wetterström går mot dig - annars går det illa!

Kamraterna

Man överlever inte på fästning utan kompanjoner och kamrater. Gubbarna på logementet visar alla förståelse för varandra även om vissa dispyter ibland uppstår. Med tre av logementskamraterna har Johan utvecklat ett djupare förhållande och de fyra hänger ihop i vått och torrt.

Dessa är Petter Björk, Carl "Vargen" Pettersson och Carl Pehrsson.

Petter är ledartypen - intelligent, lagom upprorisk men inte överilad. Vargen är lite tystlåten (när han inte dricker) men en god kamrat. Carl Pehrsson försökte nyligen hänga sig och har varit konstig ända sen dess men han förblir en man att ha vid sin sida.

Johan går alltid sin egen väg men har lärt sig att uppskatta de tre ovan nämnda. Ibland blir Petter lite väl bestämd men det brukar räcka med en blick för att få honom att förstå.